

Ägarpolicy

Dokumentnamn	Ägarpolicy
Skapad av	Ulrika Danielson
Beslutad av	Styrelsen
Datum för godkännande	2018-12-11
Datum för revidering	2018-12-11
Version	2.0

Syftet med Andra AP-fondens ägarpolicy är att tydliggöra hur fonden, inom ramen för sitt övergripande uppdrag att förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande, ska bidra till god utveckling i bolagen och därmed kunna tillföra värde som ägare. Syftet med detta dokument är också att öka förståelsen för vad Andra AP-fonden förväntar sig av bolag inom områden som miljö, etik och bolagsstyrning. Andra AP-fonden välkomnar en fortlöpande dialog om innehållet i ägarpolicyn med bolag, andra investerare och övriga intressenter.

Andra AP-fondens ägarpolicy är uppdelad i två delar. Den första delen beskriver vad fonden förväntar sig av noterade bolag samt vad dessa kan förvänta sig av fonden. Den andra delen beskriver hur fonden utövar sitt ägarskap i onoterade innehav och riskkapitalbolag. Ägarpolicyn gäller för såväl internt som externt förvaltade innehav.

Andra AP-fondens ägarpolicy fastställs årligen av dess styrelse.

Bakgrund

Andra AP-fondens ägarpolicy utgår från uppdraget att effekterna på pensionerna av den automatiska balanseringen ska begränsas. Enligt AP-fondslagen är målet med AP-fonderna att de ska förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension. Den totala risknivån ska vara låg. Fondmedlen ska, vid vald risknivå, placeras så att långsiktigt hög avkastning uppnås.

AP-fonderna ska också förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att det görs avkall på målet om avkastning och risk.

Fonderna får inte ta näringspolitiska eller andra ekonomisk-politiska hänsyn. I enlighet med de placeringsregler som anges i lagen får fondens innehav, i börsnoterade svenska bolag, motsvara högst två procent av det samlade svenska börsvärdet. Fonderna får maximalt äga tio procent av rösterna i ett enskilt börsnoterat bolag. Ägarrollen ska utövas i syfte att bättre tillvarata möjligheterna till högre avkastning på förvaltade medel.

Andra AP-fonden har ansvar för såväl förvaltningen som ägandet av det kapital som fonden har erhållit och arbetar aktivt med miljö, etik och bolagsstyrning i båda dessa perspektiv. Genom att i förvaltningen integrera den ekonomiska analysen med analysen av miljö, etik och bolagsstyrning skapas bättre underlag för investeringsbesluten. Andra AP-fonden har, som förvaltare av det statliga pensionskapitalet ett ansvar gentemot sina "förmånstagare", det vill säga alla som någon gång arbetat i Sverige, att skapa en god och hållbar ekonomisk utveckling av det förvaltade kapitalet. Andra AP-fonden ska agera på det sätt som är bäst utifrån det övergripande uppdraget.

Andra AP-fonden är en ansvarsfull investerare och ägare. Genom att aktivt arbeta med att integrera frågor om miljö, etik och bolagsstyrning i Andra AP-fondens verksamhet kan värden skapas. Ett sammanfattande begrepp som fonden använder för dessa frågor är hållbarhet. För Andra AP-fonden utgår hållbarhetsarbetet från fondens uppdrag och innebär ett långsiktigt agerande för att skydda och skapa värden i investeringarna och främja en hållbar utveckling – utifrån ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

En stor del av Andra AP-fondens kapital placeras i aktier i svenska och utländska bolag, och fonden blir därigenom en betydelsefull aktieägare. Aktieägares engagemang och intresse för bolagens långsiktiga utveckling är en viktig förutsättning för bättre värdetillväxt. Andra AP-fonden arbetar därför med ägarfrågor i syfte att uppnå en god bolagsstyrning och hantering av frågor rörande etik och miljö.

Andra AP-fondens förvaltning av globala aktier är en kvantitativt grundad förvaltningsmodell och fonden får en exponering mot de bolag som fondens index återspeglar. Investeringar i enskilda bolag är därför inte ett bolagsspecifikt investeringsbeslut utan beroende på valt index och aktiebolagets vikt i detta index.

Andra AP-fondens ägarstyrningsarbete ska främst fokusera på bolag och områden där fonden bedömer att fonden har störst möjlighet att påverka samt göra störst nytta. Utgångspunkten för fondens agerande är en bedömning av förutsättningarna att åstadkomma ett resultat som gynnar dagens och morgondagens pensionärer. I Sverige ska Andra AP-fonden i första hand arbeta med ägarstyrningsfrågor i bolag där fonden hör till de största ägarna och/eller i bolag där fonden har mest kapital investerat. När det gäller frågor av principiell karaktär kan det vara viktigt att Andra AP-fonden aktivt tar ställning även i mindre innehav i fondens portfölj.

För utländska bolag ska fondens ägararbete, vad gäller etik och miljöfrågor, främst ske genom Etikrådet. Bolagsstyrning i utländska bolag ska fonden utöva genom att rösta i ett urval av dessa innehav och genom uppföljande dialog med vissa av dessa bolag. I denna dialog beskriver fonden synen på engagerat ägande samt i förekommande fall ges en förklaring till varför fonden inte stödjer ett visst förslag från bolagens styrelse.

Ramverk för ägarstyrning

Regelverk och konventioner som OECD:s riktlinjer för Multinationella företag samt Bolagsstyrning, FN:s Global Compact och FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, Aktiebolagslagen, Svensk kod för bolagsstyrning, andra specifika bolagsstyrningskoder som till exempel ICGN Global Stewardship Principles och UK Stewardship Code och EU:s arbete med Sustainable Finance ligger till grund för Andra AP-fondens arbete med ägarfrågor. Andra AP-fonden har sedan dess tillkomst stått bakom PRI (Principles for Responsible Investments).

Organisation och ansvarsfördelning

Styrelsen fastställer riktlinjer och policyer i ägarfrågor. VD har styrelsens uppdrag att, i den löpande verksamheten, hantera ägarfrågor. I frågor av större betydelse ska samråd ske mellan VD och styrelseordföranden. Ägarfrågor av särskilt stor betydelse och där riktlinjerna i ägarpolicyen inte ger tillräcklig vägledning ska framläggas till styrelsen i sin helhet. Beslut om exkludering av bolag skall fattas av styrelsen, såvida det inte föreligger sådana omständigheter att beslut inte kan dröja, i vilket fall beslut kan fattas av VD efter samråd med styrelseordföranden. Styrelsen ska informeras om de åtgärder som vidtagits av fonden i ägarfrågor. Andra AP-fondens styrelse får vid varje möte en rapport om fondens hållbarhetsarbete.

Det löpande arbetet hanteras av Andra AP-fondens Hållbarhetskommitté som består av samtliga medlemmar i fondledningen samt fondens seniora hållbarhetsanalytiker. Hållbarhetskommittén är fondens projektorganisation för hållbarhet. Det löpande arbetet med ägarstyrning hanteras av fondens Ägargrupp som består av personer från fondledning och chef för svensk aktieförvaltning. Ägargruppen definierar mål och handlingsplaner samt följer kontinuerligt upp hur arbetet med fondens ägarstyrning fortskrider.

Exkluderingar

I den av AP-fonderna framtagna gemensamma värdegrunden konstateras att legalitetsprincipen medför att AP-fonderna ska beakta de internationella konventioner som Sverige har ratificerat och de internationella överenskommelser som Sverige ställt sig bakom. Dessa utgör därför grunden för bedömningen av vilka tillgångar som fondmedlen inte ska placeras i. Internationella konventioner är i de flesta fall skrivna för att reglera hur stater ska agera och är inte avsedda att direkt reglera bolags verksamhet. Detta medför ett tolkningsutrymme rörande bolags kränkningar av konventioner. En AP-fond måste därmed göra tolkningar om ett bolag har medverkat till kränkning av en enskild konvention. En AP-fonds beslut om att inte tillåta investeringar i vissa tillgångar med hänvisning till konventionsgrund benämns som exkludering. En exkludering innebär att en AP-fond väljer att inte tillåta en investering av andra skäl än finansiella.

AP-fonderna, har i enlighet med lagstiftning, gemensamt tagit fram riktlinjer för vilka tillgångar som fondmedlen inte bör placeras i (se bilaga 3)

Andra AP-fonden kan även besluta om uteslutning om den anser att omständigheterna är av så allvarlig art att uteslutning är påkallat trots att kränkning av konvention inte föreligger eller kan visas.

Andra AP-fonden investerar inte i bolag som omfattas av FN:s eller EU:s sanktionsbeslut.

Vid exkluderingar av bolag ska fonden både avyttra innehaven i bolagen samt exkludera bolagen från respektive jämförelseindex.

Beslut om eventuell re-inkludering av bolag i fondens investeringsuniversum fattas efter en noggrann analys av sakförhållandena som visar att grund för uteslutning inte längre föreligger.

Samverkan med andra

Samverkan med andra investerare är viktigt för att nå framgång i dialoger med bolag, men också för att främja en utveckling mot ansvarsfulla investeringar. Arbetet med ägarfrågor i utländska bolag ska också ske i utvalda samarbeten i de för fonden mest angelägna frågorna. Andra AP-fonden ska verka för god bolagsstyrning genom att samarbeta med andra ägare i frågor av principiell karaktär samt genom att aktivt medverka till utveckling av policyer, regelverk och standards.

AP-fondernas etikråd

Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna har samordnat arbetet med miljö- och etikfrågor i de utländska bolag fonderna äger aktier i, genom bildandet av ett gemensamt etikråd. Samarbetet avser genomlysning av fondernas investeringar rörande kränkning av internationella konventioner, analys samt dialog med bolagen.

Etikrådet rekommenderar att AP-fonderna exkluderar bolag som medvetet medverkar till att en internationell konvention som Sverige har ratificerat kränks. Etikrådet kan rekommendera exkludering om de bedömer att en fortsatt dialog med bolaget inte kommer att leda till positiva förändringar eller då dialogen pågått i fyra år utan signifikanta framsteg. Etikrådet ska ta hänsyn till om ett bolag gjort sig skyldigt till medvetna och systematiska kränkningar av konventionen. Detta ska bedömas som allvarigare än enstaka händelser. Etikrådet har också möjlighet att rekommendera exkludering av bolag – utan föregående dialog – i sådana fall där Etikrådet bedömer att en dialog med bolaget inte har förutsättningar att leda till förbättringar.

Internationella konventioner kan syfta till att vissa produkter eller verksamheter ska begränsas i användning, omfattning eller spridning, eftersom de, till exempel, anses hälsovådliga eller att de har en allvarlig påverkan på grundläggande mänskliga rättigheter. Samtidigt kan dessa produkter vara tillåtna att tillverka och verksamheter att bedriva enligt länders, som ratificerat konventionen, gällande lagar och regler.

AP-fonderna kan be Etikrådet bistå med faktabaserat analysstöd av dessa konventioner. Detta i syfte att underlätta respektive AP-fonds bedömning om konventionens syfte och karaktär, en bedömning som kan leda till ett avstående från att investera i bolag inom vissa sektorer. Eventuella ställningstaganden ankommer på envar av AP-fonderna.

Vad Andra AP-fonden förväntar sig av bolagen

Andra AP-fondens ägarprinciper

Andra AP-fondens operativa arbete med ägarstyrningsfrågor tar sin utgångspunkt i fondens tio ägarprinciper. Dessa principer avser strukturfrågor, styrning samt miljö och etik. Arbetet med ägarstyrningsfrågor ska dels vara inriktat mot enskilda bolag och dels bedrivas på ett bredare plan för att mer allmänt bidra till en god utveckling inom området.

Andra AP-fonden förutsätter att de bolag som fonden investerar i följer nationell lagstiftning i de länder där verksamhet bedrivs. Det är bolagsstyrelsens ansvar att se till att det finns adekvata processer och kontroller för att försäkra sig att så sker.

En utgångspunkt för fondens ägarstyrningsarbete är att det med alla aktier bör följa samma rättigheter och röstvärde. Detta tar sig uttryck i den svenska aktiebolagsrätten i den så kallade likhetsprincipen. Den ekonomiska likabehandlingen av olika aktieägare måste respekteras vid utdelning, bud och i alla närståendetransaktioner.

Andra AP-fondens ägarprinciper ska ses som riktlinjer inte fasta regler och en samlad bedömning görs utifrån respektive bolag och dess specifika förutsättningar.

1. Kapitalstruktur

Styrelse och ledning har det huvudsakliga ansvaret för att bolaget har en effektiv och ändamålsenlig kapitalstruktur. Kapitalstrukturen ska ta hänsyn till förväntade resultat, kassaflöden, finansiell ställning, investeringsnivåer och kapitalkostnaden sett över en konjunkturcykel. Beslut om utdelning, emission och återköp av aktier ska fattas av aktieägarna. Förändringar av bolagets kapitalstruktur genom emission eller återköp av aktier som genomförs efter bemyndigande av bolagsstämman ska motiveras av styrelsen och vara rimliga i storlek. Andra AP-fonden anser att mandat till styrelsen i dessa frågor inte skall vara giltiga i längre tid än ett år.

Utdelning

Andra AP-fonden förväntar sig att bolag fortlöpande kommunicerar bolagets uppfattning om hur dess optimala och långsiktiga kapitalstruktur ser ut samt bolagets kapitalbehov. Genom denna information tydliggörs för aktieägarna vilken utdelningskapacitet som finns i bolaget. Bolagets utdelningspolicy ska vara tydlig. Andra AP-fonden anser att kapital som inte effektivt kan användas för att säkerställa eller utveckla bolagets verksamhet, i enlighet med dess strategi, bör distribueras till aktieägarna.

Återköp

Då styrelsen har att ta ställning till hur överskottslikviditet ska distribueras till aktieägarna ska de bland annat beakta de särskilda risker som föreligger vid återköp av aktier såsom till exempel handelsdrivna kursrörelser, relationen mellan olika aktieslag och påverkan på rörliga ersättningsprogram. Dessa risker ska beaktas utifrån det specifika bolagets situation och i jämförelse med de alternativ som finns tillgängliga. Andra AP-fonden anser att förslag om återköp av aktier ska vara väl motiverade av styrelsen och normalt uppgå till högst 10 procent av utestående aktier.

Emission

Nyemissioner ska vara tydligt motiverade och bör som huvudregel ske med företrädesrätt för befintliga aktieägare. Riktade nyemissioner kan vara godtagbara endast om synnerliga skäl föreligger och då ska dessa skäl tydligt motiveras. Vid apportemissioner ska en grundlig och tydlig värdering finnas tillgänglig för aktieägarna så att en bedömning av emissionen i förhållande till förvärvade tillgångar kan göras.

2. Bolagsstruktur

Företagsförvärv och investeringar ska göras för att bidra till den långsiktiga utvecklingen av bolaget så att aktieägarvärdet ökar.

Det är viktigt att beslut om företagsförvärv och investeringar sker i enlighet med bolagets strategi och att besluten systematiskt följs upp. Det är särskilt viktigt att bolag som har en strategi byggd på förvärv har system för beslut och uppföljning av företagsköp.

3. Rösträtt

Andra AP-fondens principiella ställning är att en aktie ska ge rätt till en röst. I det svenska systemet finns olika typer av stamaktier med olika röstvärde; A- och B-aktier. Fonden är generellt positiv till att minska skillnaderna i rösträtt mellan olika aktieslag. B-aktieägares rättigheter ska beaktas och inte förfördelas ekonomiskt i samband med ägarförändringar såsom offentliga uppköpserbudanden och avknoppningar.

4. Riskhantering

I alla bolag föreligger det risker av olika slag som kan ha påverkan på verksamheten. Styrelsen ska ha en god förståelse för de risker som är förknippade med verksamheten och ska tillse att bolaget har system och processer för god riskhantering, riskanalys och riskkontroll. De risker som tas i verksamheten bör vara väl kända, noga kontrollerade, följas upp och utvärderas.

5. Styrelse och valberedning

Varje bolag ska ha en effektiv styrelse som ser till bolagets bästa. Det är både aktieägarnas och styrelsens ansvar att tillse att rätt förutsättningar och bra arbetsformer för ett effektivt styrelsearbete föreligger. Andra AP-fonden ser positivt på att styrelseledamöter äger aktier i bolag där de sitter i styrelsen. Andra AP-fonden anser att styrelsens ordförande och verkställande direktör ska vara olika personer.

Andra AP-fonden förespråkar att val av styrelseledamöter sker årligen. Fonden är också för att införa majoritetskrav vid styrelseval. Fonden förespråkar att majoriteten av styrelseledamöterna ska vara oberoende.

Andra AP-fonden anser att en person av tidsskäl bör ha ett begränsat antal styrelseuppdrag i börsnoterade bolag. Antalet uppdrag beror bland annat på om vederbörande är ordförande eller ledamot, dennes övriga arbetsuppgifter, storleken på bolaget och i vilken situation det befinner sig.

Principiellt är Andra AP-fonden av uppfattningen att det för styrelsearvoden ska finnas en tydlig koppling mellan förväntad arbetsinsats, bolagets storlek och komplexitet och den kompensation som utgår. Fonden förespråkar fasta styrelsearvoden. Finns en rörlig del i styrelsearvodet ska denna särskilt motiveras.

För att undvika att fondens roll som kapitalförvaltare försvåras har fonden som huvudregel att fondens anställda inte ska vara styrelseledamöter i börsnoterade bolag.

Valberedning

Andra AP-fonden förespråkar det svenska systemet med ägarrepresenterade valberedningar. Andra AP-fonden ska som huvudregel medverka i valberedningar där fonden hör till de största ägarna eller där fondens medverkan efterfrågas. Om fondens medverkan skulle efterfrågas i allt för stor omfattning kan avsteg från denna huvudregel göras.

Valberedningen ska tillse att en strukturerad utvärdering av styrelsen görs årligen och också att rekryteringsbasen till styrelser breddas med avseende på den bakgrund, kompetens och erfarenhet som bolaget behöver för sin verksamhet.

Fonden betonar vikten av att styrelsen är en väl fungerande grupp. Andra AP-fonden betonar även vikten av en ökad andel kvinnor i börsbolagens styrelser. Fonden röstar emot styrelser som inte innehar någon kvinnlig ledamot. När fonden medverkar i nomineringsarbete kommer det därför att beaktas. Fonden menar vidare att valberedningarna bör lägga fast en konkret plan för arbetet med att uppnå en god styrelsesammansättning bland annat avseende kön, ålder, bakgrund, erfarenhet och kompetens.

6. Ledning och ledningsersättning

Ersättningen till ledningen ska vara relevant, marknadsmässig, motiverande och stå i rimlig relation till bolagets storlek och resultat samt adekvat jämförelsegrupp. Incitamentsprogram ska vara långsiktiga samt ha en tydlig koppling mellan prestation och utfall.

Det är styrelsens ansvar att bolagen utformar sina ersättningssystem på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen ska kunna motivera och förklara bolagets ersättningsstrategi. Det är också styrelsens ansvar att tillse att företagsledningens avtal är rimliga och väl avvägda. Rörlig ersättning kan användas som en integrerad del av en ersättningsmodell i den utsträckning som det bedöms att detta, tillsammans med modellens övriga delar, gagnar en långsiktig uthållig utveckling för bolaget. Svenska bolags ersättningssystem till ledande befattningshavare ska tydligt beskrivas i bolagets ersättningspolicy, som fastställs av årsstämman. I policyn ska alla delar av ersättningssystemet vara beskrivna.

Rörlig ersättning

I de fall rörlig ersättning kan utgå ska dessa system vara enkla att förklara och förstå och det finnas en tydlig koppling mellan förbestämda prestationskrav och utfall. Prestationskraven ska vara fastställda med utgångspunkt i bolagets strategi och ska ta hänsyn till bolagsspecifika risker. I enskilda fall utgår fonden i sin bedömning från de tre principerna rimlighet, tydlighet och mätbarhet. Ersättningsmodeller med inslag av rörlig ersättning samt andra incitamentsprogram bör utvärderas särskilt noga med avseende på utfall och effekt. Det är styrelsens ansvar att tillse att en utvärdering sker och att detta i relevanta delar, på ett tydligt sätt, kan redovisas för aktieägarna. Incitamentsprogram ska vara en del av en kommunicerad långsiktig ersättningsstrategi.

Andra AP-fonden anser att så kallade matchningsaktier ska kopplas till tydliga mål (prestation). Fortsatt anställning och egen investering anser Andra AP-fonden inte som en prestation som i sig ska ge rätt till matchningsaktier. Om matchningsaktier inte är prestationsbaserade ska detta särskilt motiveras. Andra AP-fonden ställer inga krav på egen investering.

Incitamentssystem ska inte kopplas direkt till den allmänna börsutvecklingen. Aktierelaterade program förordas framför optionsprogram, särskilt om optionsprogrammen bygger på gratis tilldelning av optioner utan krav på motprestation. För den enskilde befattningshavaren bör det, i de fall det finns optionsrelaterade incitamentsprogram, finnas en rimlig balans mellan innehav av optioner och aktier.

I frågor som rör hur incitamentsprogram bör vara utformade ställer sig Andra AP-fonden generellt bakom de rekommendationer som arbetats fram av Aktiemarknadsnämnden. Informationen till aktieägarna ska vara tydlig och minst följa de grundläggande krav som Institutionella Ägares Förening (IÄF) gett ut i september 2017.

Pensioner

Vad gäller frågan om pensionsförmåner anser fonden att alla pensionsavtal ska vara premiebaserade och att pension ska utgå endast på den fasta lönen såvida inte annat följer av tillämpligt kollektivavtal.

Övergripande ersättningsprinciper

Helhetssyn - Ersättningsprinciper ska omfatta alla former av ersättning till ledande befattningshavare och andra nyckelpersoner, helheten är avgörande för ersättningens relevans och rimlighet.

Stabilitet/Förutsägbarhet - Fast lön ska (över tid) utgöra mer än halva den totala ersättningen (exkl. pension). Pension ska baseras på den fasta lönen.

Långsiktighet - Ersättning från långsiktiga incitamentsprogram ska utgöra den största delen av rörliga ersättningsdelar. Rörlig ersättning med kortare horisont ska inte äventyra långsiktig utveckling.

Relevans – Rörliga ersättningsprogram ska ge utfall endast mot måluppfyllelse där målen är relevanta för företagets strategiska utveckling.

Rimlighet – Ersättningen ska vara rimlig i jämförelse med företagets jämförelsegrupp och i förhållande till dess långsiktiga intjäningsförmåga.

Uppföljning/transparens – För att möjliggöra en uppföljning av de beslut som fattas om incitamentsprogram ska bolaget följa upp och rapportera till bolagets aktieägare hur programmen fallit ut med en bedömning av om de har uppfyllt sitt syfte.

7. Revisorernas roll

Revisorerna är aktieägarnas kontrollorgan och ska i svenska bolag väljas på stämman. Revisorernas oberoende ställning i förhållande till bolagets ledning och styrelse är av avgörande betydelse för aktieägarnas förtroende för deras granskning av bolagets förvaltning.

Styrelser, revisorer och aktieägare ska verka för att minimera risken för att revisorer hamnar i jävsituationer. Vid årsstämma och i årsredovisningen bör det tydligt framgå vilka övriga uppdrag revisorerna haft för bolaget och andra förhållanden som skulle kunna ha en påverkan på revisorernas oberoende. Övriga uppdrag ska endast förekomma i begränsad omfattning och redovisas tydligt på stämman.

8. Information och informationsgivning

Bolag ska söka en öppen och fortlöpande dialog med aktieägarna. Bolagens information ska vara korrekt, tydlig, saklig och trovärdig. Aktieägare ska genom informationen kunna bilda sig en uppfattning om bolagets ekonomiska situation och därmed få underlag för en så korrekt bedömning av bolagets värde som möjligt. Bolagen ska eftersträva tydlighet när det gäller målsättning och de finansiella och strategiska konsekvenserna av målen.

Informationen från bolagen ska möjliggöra en kvalificerad bedömning av bolagets framtida utveckling och vilka faktorer som skapar värde för aktieägarna.

9. Företagskultur och affärsetik

Styrelse, bolagsledning, revisorer och aktieägare ska arbeta för en god företagskultur. En god företagskultur byggs inifrån och genomsyrar hela verksamheten. Företagskulturen kan vara en viktig konkurrensfaktor och är avgörande för en uthållig och långsiktig värdetillväxt. Även frågeställningar avseende till exempel integritet, intressekonflikter, etik samt ordning och reda bör belysas och diskuteras för att kontinuerligt utveckla och stärka företagskulturen. Styrelsen bör aktivt söka att odla och upprätthålla en etisk företagskultur som genomsyrar hela verksamheten. Bolagen bör ha en etikpolicy eller uppförandekod samt en anti-korruptions policy. Bolagen bör också transparent beskriva hur dessa implementeras, följas upp och utvärderas. Andra AP-fondens utgångspunkt är att bolaget ska betala skatt i det land där vinsten har genererats. Bolagen bör också vara transparenta i frågor rörande skatt.

10. Miljö och etik

Andra AP-fonden förväntar sig att bolag arbetar aktivt med miljö och etikfrågor. Fonden anser att ett långsiktigt positivt förhållningssätt till miljö och etik höjer värdet på bolag. För det enskilda bolaget innebär det att bolaget ska verka i enlighet med regler, konventioner och lagar samt därutöver proaktivt arbeta för ett sunt samspel med samhället i övrigt. Bolag bör även kommunicera hur de förhåller sig till hållbarhetsutmaningarna som är relevanta för deras verksamhet (t ex klimatförändringar, vatten, ekosystemtjänster/biologisk mångfald, kemikalier, fattigdomsbekämpning och sociala orättvisor).

Andra AP-fonden förväntar sig att bolag tar ansvar för att följa internationella konventioner och detta gäller oavsett om de länder där bolagen verkar har undertecknat konventionerna eller har en svagare rättighetslagstiftning. De konventioner som främst åsyftas är det som Global Compact och OECD:s riktlinjer grundas på: FN:s deklaration för mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention, Riodeklarationen om miljö och utveckling, ILO:s kärnkonventioner samt konventioner mot mutor och korruption.

Fonden ser positivt på att bolag är medlemmar i FN:s Global Compact och på ett aktivt sätt tillämpar dess principer och gör dem till en naturlig del av den dagliga verksamheten. Multinationella bolag ska också följa OECD:s Riktlinjer för Multinationella företag samt Riktlinjer för Bolagsstyrning. I samtliga fall är dock en utgångspunkt för ägarstyrningsarbetet lokal bolagslagstiftning och tillämpliga bolagsstyrningskoder. Fonden ser också positivt på att bolag rapporterar i enlighet med TCFD:s (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) ramverk.

Andra AP-fonden förväntar sig att bolag arbetar i enlighet med det ramverk som beskrivs i FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Dessa principer har införlivats i OECD:s Riktlinjer för Multinationella företag.

Bolagens styrelser ska tillse att en policy och/eller uppförandekod (Code of Conduct) upprättas som visar bolagens förhållningssätt till miljö och etik både inom bolaget och gentemot viktiga intressenter som till exempel leverantörer. Bolag bör också beskriva hur det förhåller sig till Global Compact, FN:s 17 globala hållbarhetsmål, OECD:s Riktlinjer och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Bolaget ska ta fram explicita mål, medel och handlingsplan för hur policyn implementeras och upprätthålls. Bolag ska upprätta en redovisning av detta arbete minst en gång per år.

Vad bolagen kan förvänta sig av Andra AP-fonden

Långsiktig ägare

Aktieägares engagemang och intresse för bolagens långsiktiga utveckling är en viktig förutsättning för en god ekonomisk utveckling. Andra AP-fonden är opolitisk och oberoende, både vad gäller ägarsfärer och i sin särställning bland svenska myndigheter (reglerade genom lag), vilket gör att fonden har möjlighet att vara en engagerad och långsiktig ägare. Som långsiktig ägare har Andra AP-fonden en viktig funktion att fylla på världens kapitalmarknader.

I bolag där fonden ser värde i en förändring strävar fonden efter en dialog med bolaget för att få till stånd en förändring. Samverkan kan ske med andra ägare.

Andra AP-fonden ska delta i och utnyttja sin rösträtt i bolag där Andra AP-fonden har ett betydande innehav samt i vissa fall även i övrigt aktivt agera vid stämmor.

Ägarrollen ska utövas under beaktande av Andra AP-fondens uppdrag och ställning. Detta innebär bland annat att Andra AP-fonden genom sitt ägarskap aktivt ska verka för god etik och miljöhänsyn samt bolagsstyrning.

Konstruktiv dialog

Andra AP-fonden anser att det viktigaste verktyget att åstadkomma förändring är dialog. I svenska bolag har fonden ofta en dialog med bolagen inför årsstämman och lämnar då synpunkter på de förslag som ska behandlas på stämman. Dessa dialoger är vanligtvis konfidentiella då fonden anser att bäst resultat i dialogen uppnås om den sker mellan fonden och bolaget. Fonden uttalar sig på stämmor om det fortfarande finns obesvarade frågor som fonden vill lyfta. Röstar fonden emot ett förslag från styrelsen motiveras detta på stämman.

Andra AP-fonden har oftast en dialog med utländska bolag efter stämman då ett urval av bolagen får information om varför fonden valt att inte stödja förslag från styrelsen.

Konsekvent beteende

Andra AP-fonden har för avsikt att över tid ha ett så konsekvent beteende som möjligt gentemot bolagen för att på så sätt uppnå förståelse i de frågor som fonden driver mot respektive bolag.

Intressekonflikter

Hanteringen av intressekonflikter i kapitalförvaltares ägarstyrningsarbete är ett viktigt område. Andra AP-fonden som oberoende statlig institutionell ägare har inte samma inneboende potentiella intressekonflikter som andra aktörer. Skulle sådana ändå uppstå hanteras dessa i tre steg. Efter att en intressekonflikt först identifieras, så fattar fondens VD beslut om hur fonden ska agera i det enskilda fallet. I intressekonflikter av särskild vikt, eller om fondens VD själv är nära kopplad till den aktuella intressekonflikten, så fattas beslutet av fondens styrelseordförande. Uppkomna intressekonflikter rapporteras till styrelsen och publiceras, i fall av särskild vikt, på fondens hemsida.

Information och informationsgivning

Andra AP-fondens styrelse fattar årligen beslut om fondens ägarpolicy. Andra AP-fonden ska i årsredovisning, på hemsida och i ägarrapport publicera förändringar i fondens ägarprinciper, fondens ställningstaganden i principiella frågor, uppgifter om vilka bolagsstämmor fonden har deltagit i och hur Andra AP-fonden röstat vid dessa. Andra AP-fonden svar på PRI:s årliga enkät offentliggörs på både fondens och PRI:s hemsida.

Utlåning av aktier

Aktielån fyller en viktig funktion på de finansiella marknaderna då detta bland annat medför att likviditeten ökar, vilket gynnar aktiemarknader och dess långsiktiga utveckling. Genom aktielån ökar fondens avkastning. Eftersom fonden anser att det är viktigt att som engagerad ägare kunna rösta i bolagen lånar fonden endast i undantagsfall ut svenska aktier och lånar endast ut 90 procent av aktieinnehavet i ett enskilt svenskt eller utländskt bolag. Vid en eventuell utlåning av svenska aktier återkallas aktierna inför bolagsstämman. Fonden har ett tak på vad värdet av den maximala utlåningen får uppgå till.

Ägarstyrning avseende riskkapitalfonder

Andra AP-fonden investerar i riskkapitalfonder med olika investeringsstrategier och inriktningar. Det innebär att portföljbolagen är i olika utvecklingsfaser, från utvecklingsbolag till mogna bolag.

Andra AP-fonden ökar kontinuerligt sitt fokus kring frågor som rör styrning, hållbarhet och öppenhet i sina relationer med riskkapitalförvaltare. Målet är att riskkapitalbranschen långsiktigt skall fortsätta bidra med attraktiv avkastning.

Andra AP-fonden har en strukturerad investerings- och uppföljningsprocess över analys, utvärdering av nya investeringar och uppföljning av fondens riskkapitalinvesteringar. Ägararbetet fokuserar på att riskkapitalfonderna har strukturer och system för att hantera portföljbolagens möjligheter och risker inom miljö, etik och bolagsstyrning. En kontinuerlig och konstruktiv dialog med riskkapitalfonderna om deras hållbarhetsarbete är en del i uppföljningsarbetet som syftar till att i samarbete med fonderna utveckla detta arbete.

Andra AP-fonden anser att det är viktigt att de riskkapitalfonder där fonden är investerad, integrerar hållbarhetsfrågor i sina verksamheter, investeringspolicyer och ägaraktiviteter. Fonden ser positivt på att riskkapitalfonder tillämpar principer för ansvarsfulla investeringar (PRI) och FN:s Global Compact. Andra AP-fonden uppmanar även riskkapitalförvaltare att stödja och följa ILPA:s riktlinjer och standarder vad gäller övergripande principer, redovisning och rapportering.

Andra AP-fonden uppmanar riskkapitalfonderna att i sina årsrapporter rapportera hur fonden och portföljbolagen under året arbetat för att leva upp till PRI:s och Global Compacts principer. Andra AP-fonden gör en årligen utvärdering och uppföljning av denna rapportering.

Ägarstyrning avseende onoterade fastighetsbolag

Andra AP-fondens ägarprinciper ska så långt som möjligt gälla även för fondens innehav i onoterade konventionella fastigheter. Avseende investeringar i jordbruk ska fonden följa PRI:s riktlinjer för ansvarsfulla investeringar i jordbruk.

Analys, utvärdering och uppföljning

Andra AP-fonden har en strukturerad process över analys, utvärdering och uppföljning av fondens onoterade fastigheter. Denna process inkluderar hållbarhetsfrågor men också ekonomi, risk- och avkastningsanalys. Andra AP-fonden ska ha en kontinuerlig och konstruktiv dialog med de onoterade fastighetsbolagen om deras hållbarhetsarbete i syfte att utveckla detta arbete. För att bättre kunna följa och utvärdera hållbarhetsarbetet i de onoterade konventionella fastighetsbolagen använder fonden Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).

Andra AP-fonden har skrivit under riktlinjer för ansvarsfulla investeringar i jordbruk som numera är en del av PRI och rapporterar årligen i fondens ägarrapport om arbetet och uppföljningen av dessa riktlinjer. Andra AP-fondens förvaltare av fondens jordbruksfastigheter ska följa och rapportera i enlighet med riktlinjerna.

Andra AP-fondens förvaltare av skogsfastigheter bör förvaltas i enlighet med Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) och/eller Forest Stewardship Council (FSC).

Andra AP-fonden ska årligen göra en utvärdering och uppföljning av respektive förvaltares arbete med och implementering av jordbruksprinciperna respektive PEFC och/eller FSC.